

BAŚNIE

I LEGENDY POLSKIE

bardzo Pankracemu sprzyjała, bo był stary i gruby, a Bogumił był urodny i wesoły jak ptak. Za to znów był biedny, a Pankracy w dostatek wszelki opływał i darami Rózię obsypywał. A to naszyjniki z bursztynu i srebra przynosił, a to korale niezwykle od zamorskich kupców kupione, a to wstążki!

A raz nawet podarował jej rękawiczki perełkami na wierzchu wyszywane. Takie, jakie tylko wielkie damy nosiły. Zaś Bogumił? — ledwie mógł słodkie ciastko upiec dla swej ukochanej albo przynieść kwiatki zerwane na łące czy w lesie.

Któregoś dnia, gdy szedł samotnie, daleko za miastem, leśną drogą, spostrzegł nad małym jeziorkiem kępkę niezapominajek. Pomyślał, że są błękitne jak oczy jego ukochanej, i pochylił się nad wodą. I wtedy spostrzegł, że w wodzie pływa, przebierając z trudem łapkami, niezwykle duża pszczoła. Skrzydełka miała zmoczone i bliska już była utonięcia, gdy Bogumił litościwie podsunął jej listek i troskliwie wydobyl z wody.

W chwilę potem słońce osuszyło jej skrzydełka i pszczoła odleciała z wesołym brzęczeniem.

Wtem zdało się Bogumiłowi, że słyszy tuż za sobą jakiś cichy głos — ni to świergot ptaka, ni to brząkanie struny. Obejrzał się więc i aż usta otworzył ze zdumienia — bo oto na kołyszącej się gałązce kaliny, niczym na tronie, siedziała maleńka osóbką w złocistej koronie. I Bogumił już od razu wiedział, bo nie darmo bajek się w dzieciństwie od starej babki nasłuchiwał, że nie jest to nikt inny, jak tylko sama królowa krasnoludków.

od razu do aresztu się udać, wolę rady oznajmić i, oprócz darowania życia, nagrodę śmiałkowi przyobiecać.

W tym czasie w miejskim areszcie było dwóch przestępców na ścięcie toporem skazanych, na których wyrok miano lada dzień wykonać. Kiedy im przedstawiono propozycję rady i burmistrza, najpierw zapadło głuche milczenie, a potem pierwszy powiedział:

— Dziękuję za łaskę, ale wolę katowski miecz lub szubieniczny sznur aniżeli śmierć straszliwą przez gada zadaną. Nie zgadzam się!

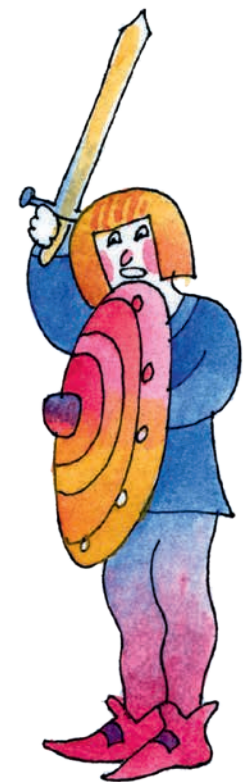
Oczy rajców spoczęły na drugim nieszczęśniku. Ten wyprostował się, podniósł głowę, spojrzął na rajców i rzekł krótko:

— Jestem gotów!

Gdy wieść o tym dotarła do mieszkańców Warszawy, radość wielka zapanowała na ulicach. U najlepszego mistrza zamówiono „zbroję” lustrzaną, a gdy ta była już gotowa, ubrano w nią odważnego skazańca i tłumnie, wśród wiwatów, pod spaloną kamieniczkę, siedzibę bazyliuszka, zaprowadzono.

Przeżegnał się skazaniec, tłum westchnął w jego intencji i śmiałek, błyskając zwierciadłami, stąpać zaczął do podziemi.

Cisza rozdzwoniła się nad głowami zebranych, oczy wszystkich z napięciem wbijały się w ciemną czeluść,

— Tatarzy! — krzyknął Jarek i runął w pustą ulicę.
— Ludzie! Za broń chwytać! Tatarzy!

— Czego wrzeszczysz? — Dwóch strażników miejskich, którzy zdrzemnęli się gdzieś pod murem, zmęczeni nocnym czuwaniem, wpadło na Jarka.

— Zbudzić trzeba... Tatarzy! — bełkotał chłopiec, krztusząc się własnym oddechem.

— Tatarzy! — przerazili się strażnicy. Nasłuchiwali przez chwilę. — Uciekać, póki czas! A i ty zmykaj, jeśli ci życie miłe!

— Kiedy nie wiem...

— Na co czekasz? Każda chwila droga! — krzyknęli mu jeszcze i zniknęli za rogiem ulicy.

Biegł coraz szybciej.

W niedługi czas potem w całym mieście słycać było trzask gwałtownie otwieranych bram i nawoływania:

— Co to się dzieje?!

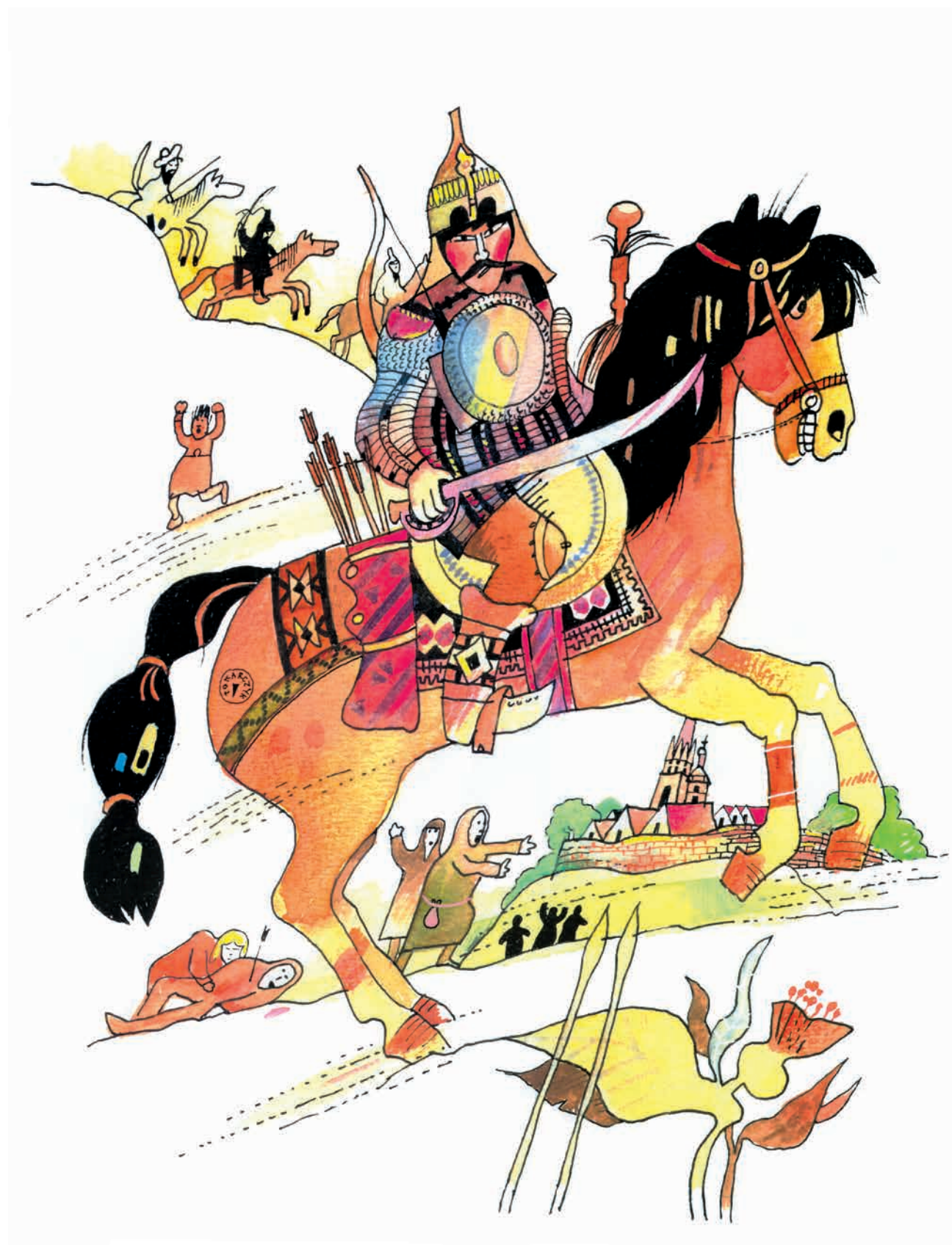
— Nie świt jeszcze przecież, a trąbka gra z wieży...

— Co też ten strażnik robi, żeby ludzi przed czasem ze snu zrywać?

A może coś się stało?

Ktoś wreszcie zawołał:

— Toż nie słyszycie, co się dzieje? Tatarzy pod miastem!

WSTĘP	5
Legenda o pieśni JANUSZ KORCZAK	11
Orle gniazdo STANISŁAW ŚWIRKO	14
Książę Popiel i myszy MARIAN ORŁOŃ	18
Piast CECYLIA NIEWIADOMSKA	24
Założenie Poznania STANISŁAW ŚWIRKO	29
Trębacz ratuszowy i król kruków CZESŁAW KĘDZIERSKI	33
Przedziwna historia o koziołkach poznańskich STANISŁAW ŚWIRKO	40
Legenda o babilonie ARTUR OPPMAN (OR-OT)	48
Królowa Bałtyku LUCJAN SIEMIŃSKI	52
Diabeł Powsinoga GRACJAN BOJAR-FIJAŁKOWSKI	56
Kto pierwszy zapalił ogień na Rozewiu? FRANCISZEK FENIKOWSKI	65
Lwy z gdańskiego ratusza MARIAN ORŁOŃ	70
Jak bochen chleba w kamień się zamienił EWA SZELBURG-ZAREMBINA	73
Łopata małego piekarczyka MARIA KRÜGER	75
Toruńskie pierniki MARIA KRÜGER	79
Pierścien orlicy IRENA KWINTOWA	86
Sieja w jeziorze Wigry JADWIGA CHRZĄSZCZEWSKA, JADWIGA WARŃKÓWNA	96
Jak łomżyńskie wiedźmy wyniosły się z miasta ZDZISŁAW NOWAK	100
Legenda o Warsie i Sawie WANDA CHOTOMSKA	112
Syrena ARTUR OPPMAN (OR-OT)	117
Bazyliżek MARIAN ORŁOŃ	125
Pustelnia Trzech Krzyży ZDZISŁAW NOWAK	131
Złota kaczka ARTUR OPPMAN (OR-OT)	139
Słowo się rzekło, kobyłka u płota ZDZISŁAW NOWAK	145
Skarby w Tęczynie MARIA KRÜGER	155
Boruta KAZIMIERZ WŁADYSŁAW WÓJCICKI	158

Diabelski most WG OSKARA KOLBERGA	161
Ojcowska legenda MARIA KRÜGER	164
Wieża Trzech Płaszczy MARIA KRÜGER	167
Twardowski KAZIMIERZ WŁADYSŁAW WÓJCICKI	171
Głowy wawelskie MARIA KRÜGER	177
Wiano Świętej Kingi WŁADYSŁAW LUDWIK ANCZYC	180
Grota króla Łokietka ZDZISŁAW NOWAK	182
O Wandzie, co nie chciała Niemca MARIAN ORŁOŃ	189
Przerwany hejnał MIRA JAWORCZAKOWA	193
O wawelskim smoku, królu Kraku i szewcu Skubie MARIAN ORŁOŃ	197
Legenda o Skarbniku GUSTAW MORCINEK	200
Zuzanka i utopce GUSTAW MORCINEK	206
Legenda o Wiśle HANNA ZDZITOWIECKA	213
O tym, jak Janosik przez piekło wędrował ANDRZEJ ŻAK	216
Janosik MARIAN ORŁOŃ	225
Legenda o Podhalu WŁADYSŁAW ORKAN	230
O śpiących rycerzach w Tatrach JAN KASPROWICZ	234
Legenda o Morskim Oku HANNA ZDZITOWIECKA	242
Waligóra – Wyrwidąb KAZIMIERZ WŁADYSŁAW WÓJCICKI	246
Jak Dunajec popłynął MARIA KRÜGER	251
Jak powstały Karpaty MARIA KRÜGER	254
Liczyrzepa MARIAN ORŁOŃ	257
Żywa woda MARIAN ORŁOŃ	260
O okrutnym zbójcu Madeju i jego łożu MARIAN ORŁOŃ	264
Szewczyk Dratewka JANINA PORAZIŃSKA	270
MIROSLAW TOKARCZYK, NOTA BIOGRAFICZNA	281